

Sygn. akt III AUa 410/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 11 kwietnia 2019 r.

Sąd Apelacyjny w Szczecinie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSA Barbara Białecka
Sędziowie:	SSA Romana Mrotek SSO del. Gabriela Horodnicka-Stelmaszczuk
Protokolant:	St. sekr. sąd. Elżbieta Kamińska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 11 kwietnia 2019 r. w S.

sprawy J. S.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

o wysokość kapitału początkowego

na skutek apelacji organu rentowego

od wyroku Sądu Okręgowego w Gorzowie Wlkp.

z dnia 26 lipca 2018 r., sygn. akt VI U 92/18

oddala apelację.

SSA Romana Mrotek	SSA Barbara Białecka	SSO del. Gabriela Horodnicka - Stelmaszczuk
-------------------	----------------------	--

Sygn. akt III AUa 410/18

UZASADNIENIE

Decyzją z 3.01.2018 roku, znak: (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G., ustalił kapitał początkowy J. S..

Odwołanie od powyższej decyzji wniósł ubezpieczony, domagając się jej zmiany i uwzględnienia wysokości wynagrodzenia za lata: 1974, 1975, 1976 wynikających z karty wynagrodzeń z okresu zatrudnienia w (...)

Przedsiębiorstwie Budownictwa (...). W uzasadnieniu podał, że ZUS nieprawidłowo przyjął za te lata wynagrodzenie w kwocie minimalnej.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania. Podał, że przedłożone przez skarżącego uwierzytelnione karty wynagrodzeń za lata 1974-1976 nie mogą zostać uwzględnione albowiem dokumentacja ta nie zawiera opisu składników wynagrodzenia, co uniemożliwia ustalenie czy poszczególny składnik był oskładkowany i co wchodziło w jego skład.

Wyrokiem z 26 lipca 2018 roku Sąd Okręgowy w Gorzowie Wielkopolskim - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych zmienił zaskarżoną decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w G. z dnia 3 stycznia 2018 roku znak (...)(...) w ten sposób, że nakazał Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w G. przeliczenie kapitału początkowego ubezpieczonego J. S. przy przyjęciu jego wskaźnika w wysokości 80,64 %.

Podstawę rozstrzygnięcia stanowił następująco ustalony stan faktyczny i rozważania prawne: J. S. urodził się (...). Od 18.06.2015 roku pobiera emeryturę przyznaną mu z urzędu, w miejsce pobieranej wcześniej renty z tytułu niezdolności do pracy. W dniu 13.12.2017 roku ubezpieczony złożył wniosek o ponowne obliczenie emerytury. Do wniosku dołączył karty wynagrodzeń za lata 1974-1976. Decyzją z 3.01.2018 roku pozwany odmówił prawa do ponownego ustalenia wysokości emerytury. Ubezpieczony odwołał się od tej decyzji.

Od 8.01.1968 roku do 1.02.1976 roku ubezpieczony był zatrudniony jako kierowca w pełnym wymiarze godzin pracy w (...) Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) w G.. Z tego tytułu uzyskał wynagrodzenie: w 1974 roku w wysokości 35 750,00 zł; w 1975 roku w wysokości 28 958,00 zł; w 1976 roku w wysokości 603,00 zł. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego ubezpieczonego obliczonego na podstawie wynagrodzenia za lata: 1973-1981, 1985, 1987-1988, 1990-1995, 1997-1998, wynosi 80,64 %. Wysokość kapitału początkowego ubezpieczonego wynosi 118 208,31 zł.

T.. 1. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego J. S.:

Rok	Dochód ubezpieczonego stanowiący podstawę wymiaru składek za rok kalendarzowy	Kwota rocznego przeciętnego wynagrodzenia za rok kalendarzowy	Stosunek podstawy wymiaru składek do przeciętnego wynagrodzenia proporcjonalnie do liczby miesięcy pozostawania w ubezpieczeniu w roku kalendarzowym (w %)
1973	55 747,00 zł	33 576,00 zł	166,03 %
1974	35 750,00 zł	38 220,00 zł	93,54 %
1975	28 958,00 zł	46 956,00 zł	61,67 %
1976	471 350,00 zł	350 208,00 zł	134,59 %
1977	40 600,00 zł	55 152,00 zł	73,61 %

1978	42 000,00 zł	58 644,00 zł	71,62 %
1979	48 000,00 zł	63 924,00 zł	75,09 %
1980	60 000,00 zł	72 480,00 zł	82,78 %
1981	60 000,00 zł	92 268,00 zł	65,03 %
1985	151 200,00 zł	240 060,00 zł	107,97 %
1987	196 000,00 zł	350 208,00 zł	95,94 %
1988	288 000,00 zł	637 080,00 zł	67 81,00 zł
1990	7 538 862,00 zł	12 355 644,00 zł	66,56 %
1991	18 732 487,00 zł	21 240 000,00 zł	88,19 %
1992	29 425 300,00 zł	35 220 000,00 zł	83,55 %
1993	45 618 800,00 zł	47 940 000,00 zł	95,16 %
1994	52 160 500,00 zł	63 936 000,00 zł	81,58 %
1995	4 506,93 zł	8 431,44 zł	58,31 %
1997	6 960,11 zł	12 743,16 zł	59,58 %
1998	8 615,33 zł	14 873,88 zł	63,19 %
Wskaźnik wysokości kapitału początkowego	80,64 %		

Sąd Okręgowy ocenił, że odwołanie ubezpieczonego zasługiwało na uwzględnienie. Jako podstawę prawną rozstrzygnięcia wskazał treść przepisów art. 173 i art. 174 ustawy z 17.12.1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U.2018.1270).

W ocenie Sądu Okręgowego odwołujący sprostą obowiązkowi określonymu w art. 6 k.c. oraz art. 232 k.p.c. i przedstawił wiarygodne dowody pozwalające na doliczenie do wysokości kapitału początkowego spornych kwot wynikających z karty wynagrodzeń. Środkiem dowodowym stwierdzającym okresy zatrudnienia, wysokość

wynagrodzenia, przychodu i uposażenia przyjmowanego do ustalenia podstawy wymiaru świadczenia, są dla pracowników: 1/ zaświadczenia zakładów pracy wystawione według ustalonego przez ZUS wzoru (druk RP-7), lub 2/ legitymacja ubezpieczeniowa zawierająca wpisy dotyczące okresów zatrudnienia i wysokości osiągniętych zarobków, lub 3/ inny dokument, na podstawie którego można ustalić wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu lub uposażenia. Do akt sprawy zostały dołączone dokumenty z akt osobowych skarżącego za sporny okres, zawierające karty wynagrodzeń. Dokumenty te nie noszą żadnych śladów przeróbek czy podrobień. Pochodzą z okresu zatrudnienia ubezpieczonego. Poszczególne rubryki z tych kart zostały opisane w sposób czytelny i zrozumiały. Kwoty i wskazane w tych rubrykach podstawy wypłacania wynagrodzenia za sporne okresy, nie budzą wątpliwości Sądu I instancji. W kartach w sposób czytelny wskazano z jakich tytułów i w jakiej wysokości pracodawca dokonywał potrąceń podatków z wynagrodzeń skarżącego. Okres zatrudnienia w Libii potwierdzony został umową o pracę znajdującą się w aktach osobowych ubezpieczonego, z której wynika, iż został on skierowany do pracy na budowie K-700 w Libii za okres od 16.04.1974 roku do 16.04.1975 roku i z tego tytułu pobierał wynagrodzenie, a brak jest jakichkolwiek dowodów by wynagrodzenie to nie stanowiło podstawy wymiaru składek. Z samego faktu, iż kolumny 10 i 12 zostały nazwane „dodatek” i „Libia”, nie płynie wniosek, że od kwot tam wyszczególnionych nie zostały odprowadzone składki na ubezpieczenia. Tym samym w ocenie Sądu Okręgowego karty wynagrodzeń za lata 1974-1976 i wpisy w nich zawarte, odpowiadają rzeczywistości. Pozwany nie przedłożył żadnych dowodów podważających wiarygodność tych dokumentów. Sąd uznał karty wynagrodzeń za lata 1974-1976 za wiarygodne.

Ubezpieczony nie kwestionował wyliczeń pozwanego co do wysokości kapitału początkowego, przy uwzględnieniu wpisów zawartych w kartach wynagrodzeń za lata 1974-1976. Sąd Okręgowy również nie znalazł podstaw by kwestionować te wyliczenia. Na ich podstawie Sąd dokonał ustaleń faktycznych w sprawie.

Z powyższym wyrokiem nie zgodził organ rentowy. Jednocześnie w wywiedzionej apelacji zarzucił rozstrzygnięciu naruszenie przepisów prawa procesowego, tj. art. 227 k.p.c. i art. 233 § 1 k.p.c., polegające na dowolnej, a nie swobodnej ocenie zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, w wyniku błędnego przyjęcia, że treść ww. materiału dowodowego uzasadnia zmianę zaskarżonej decyzji poprzez nakazanie organowi przeliczenia kapitału początkowego ubezpieczonego z uwzględnieniem wskaźnika w wysokości 80,64% w sytuacji, gdy takich podstaw nie było, w tym zakresie: bezzasadne przyjęcie wynagrodzeń ubezpieczonego w spornych okresach wobec braku potwierdzenia powyższego w wymaganej formie, co skutkowało nierozpoznanie istoty sporu, które to uchybienia miały istotny wpływ na wynik sprawy.

Mając na uwadze powyższe, apelujący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu do ponownego jej rozpoznania. Ewentualnie apelujący domagał się uchylenia zaskarżonego wyroku w całości i przekazania sprawy Sądowi Okręgowemu do ponownego jej rozpoznania. Apelujący wniósł także o zasądzenie od ubezpieczonego na rzecz organu rentowego zwrotu kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu apelujący podniósł, że to na ubezpieczonym ciąży obowiązek udowodnienia wysokości wynagrodzenia, a wobec dokumentacji szczytkowej, obowiązek wykazania, czy dany składnik wynagrodzenia był oskładkowany. Argument Sądu Okręgowego dotyczący niekwestionowanych wyliczeń, zdaniem organu rentowego jest chybiony, bowiem wyliczenia zostały wykonane wobec wytycznych Sądu. Przedmiotowe wyliczenia powinny być sporządzone przez bezstronnego biegłego, który winien uzasadnić w oparciu o konkretne przepisy, czy sporny składnik wchodził w podstawę wymiaru. Sąd Okręgowy nie rozważył, czy wpisy w kolumnach 10 i 12 zgodnie z obowiązującymi wówczas przepisami mogły zostać objęte obowiązkiem składkowym.

W odpowiedzi na apelację ubezpieczony wniósł o jej oddalenie w całości oraz o zasądzenie od organu na rzecz ubezpieczonego zwrotu kosztów procesu.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja organu rentowego okazała się niezasadna.

Dla ustalenia, czy istnieje obowiązek opłacania składek na ubezpieczenie społeczne od określonych składników wynagrodzenia, stosować należy przepisy obowiązujące w okresie, z którego wynagrodzenie jest uwzględniane w podstawie wymiaru. Do końca 1998 r. składki były odprowadzane od funduszu wynagrodzeń podlegającego oskładkowaniu, a nie od wynagrodzeń indywidualnych. Jednocześnie do 1990 r. podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne stanowiły te składniki wynagrodzenia, które w myśl przepisów o klasyfikacji wynagrodzeń zaliczane były do osobowego funduszu płac. Tak więc, istotnie z uwzględnieniem przepisów rozporządzenia Przewodniczącego Komitetu Pracy i Płac z 19 sierpnia 1968 r. w sprawie obliczania podstawy wymiaru emerytury lub renty, zasiłków z ubezpieczenia na wypadek choroby i macierzyństwa oraz składek na ubezpieczenia społeczne (Dz. U. z 1968 r., Nr 35, poz. 246 ze zm.) oraz uchwały Nr 103 Rady Ministrów z 25 maja 1971 r. w sprawie składników funduszu płac i pozostałych wynagrodzeń z tytułu pracy w jednostkach gospodarki uspołecznionej (M.P. 1971, Nr 31, poz. 196) i ówczesnej świadomości prawnej należało dokonać oceny, które składniki wynagrodzeń uzyskiwanych przez J. S. w okresie 1974 - 1976 powinny zostać przyjęte do podstawy wymiaru emerytury lub renty.

Stosownie do treści § 18 rozporządzenia Przewodniczącego Komitetu Pracy i Płac z 19 sierpnia 1968 r. (obowiązującego w okresie objętym sporem) podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne stanowiły w uspołecznionych zakładach pracy zarobki w gotówce określone w § 3 pkt 1 tego rozporządzenia oraz zarobki w naturze zaliczane w myśl uchwały do osobowego funduszu płac. Regulacja § 3 tego rozporządzenia stanowi zaś, że za zarobek w gotówce w uspołecznionym zakładzie pracy uważa się wypłaty zaliczone w myśl uchwały do osobowego funduszu płac, z wyjątkiem enumeratywnie wymienionych wypłat oraz wypłaty spoza osobowego funduszu płac określone w wykazie stanowiącym załącznik do rozporządzenia, dokonywane na rzecz własnych pracowników. Tymczasem z brzmienia § 2 uchwały Nr 103 Rady Ministrów z 25 maja 1971 r., w sprawie składników funduszu płac i pozostałych wynagrodzeń z tytułu pracy w jednostkach gospodarki uspołecznionej - wynagrodzenia za pracę obejmują między innymi wynagrodzenia objęte osobowym funduszem płac oraz wynagrodzenia z funduszu zakładowego i funduszy o podobnym charakterze oraz inne wynagrodzenia, nie objęte funduszem płac i nie wymienione wyżej.

Jednocześnie w załączniku do rozporządzenia z 19 sierpnia 1968 r. wymieniono enumeratywnie wynagrodzenia, które są spoza osobowego funduszu płac, a zatem te wynagrodzenia, które nie stanowiły podstawy wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne.

Nadto, w § 7 ust. 1 pkt 2 – 8 uchwały nr 103 Rady Ministrów z dnia 25 maja 1971 r. wymieniono szereg dodatków, które w szczególności zalicza się do osobowego funduszu płac. Zwrot „w szczególności” oznacza, że katalog ten nie jest zamknięty i mogą być do niego zaliczone również inne rodzaje wynagrodzenia czy też inne dodatki, dopłaty czy też ryczałty. Skoro zatem dopuszczalne jest zaliczanie do osobowego funduszu płac innych pozycji, Sąd Apelacyjny doszedł do przekonania, że kwoty wypłacane ubezpieczonemu tytułem „dodatku” w latach 1974 – 1976 objęte zostały obowiązkiem składkowym (mając na uwadze przytoczone powyżej przepisy prawa obowiązujące w spornym okresie). Dodatki wypłacane ubezpieczonemu w spornym okresie powinny być uwzględnione przy przeliczaniu kapitału początkowego, bowiem należało od nich opłacać składki na ubezpieczenia społeczne, jako od składników wynagrodzenia wypłacanych z osobowego funduszu płac.

W tym stanie rzeczy należało uznać, że trafnie Sąd I instancji przyjął, iż kwoty zawarte w kolumnach 10 i 12 ze spornego okresu należało uznać za składniki wynagrodzeń przyjętych do podstawy wymiaru emerytury lub renty. A tym samym zasadnie Sąd Okręgowy przyznał ubezpieczonemu prawo do przeliczenia kapitału początkowego wedle korzystniejszego wskaźnika dla J. S., tj. 80,64%.

Mając na uwadze powyższe Sąd Apelacyjny nie znalazł podstaw do wydania orzeczenia zgodnego z wnioskiem apelacji i na podstawie art. 385 k.p.c. apelację oddalił.